

Tek Doz Oral Flunitrazepam'dan Sonra Görülen Solunum Depresyonu *

Şükran ŞAHİN**
Gürayten ÖZYURT***

ÖZET

Türkiye'de kısa bir süre önce satışa arz edilen Flunitrazepam (Rohypnol) yaygın olarak çeşitli amaçlar için kullanılmaktadır. Bu yazıda ameliyat sonrası 9'uncu günde hipnotik amaçla tek doz oral 2 mg. Rohypnol alınından sonra şuuru kapanıp solunumu depresse olan ancak 24 saatlik bir ventilatör tedavisinden sonra düzelen bir olgu sunulmuş ve literatür gözden geçirilmiştir.

SUMMARY

Respiratory Depression Due to Oral Single Dose Flunitrazepam

Although Flunitrazepam has recently been on the market in Turkey, it has been widely used for hypnotic purposes. A case of unconsciousness and respiratory depression and requirement of ventilator treatment for 24 hours, after the intake of a single 2 mg. oral dose of Rohypnol is presented and literature reviewed.

Flunitrazepam (Rohypnol)'ın i.v. verilisinde belirgin derecede solunum depresyonuna neden olduğu bilindiği halde¹, i.m. ve oral uygulamalarda böyle bir etkinin ortaya çıktığını bildiren herhangi bir yayına rastlanmamıştır. Biz, oral olarak alınan bir tek tablet Rohypnol'ün neden olduğu bir solunum depresyonu olgusunu ilginç bularak sunmak istedik.

* XVIII. Türk Anesteziyoloji ve Reanimasyon ve I. Yoğun Tedavi ve Bakım Müşterek Kongresinde tebliğ edildi. 26-31 Ekim 1984, Marmaris.

** Yard. Doç. Dr.; Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı

*** Prof. Dr.; Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı

OLGU

B. Y. 62 yaşında, erkek. Boyunda şişlik, ateş basması, terleme, sıkıntı, ses kısıklığı, öksürük, nefes darlığı ve çarpıntı şikayetleri ile Fakültemiz Cerrahi kliniğine yatırıldı. Otuz yıl önce guatr nedeni ile bir operasyon geçirmiş ve bundan 5 yıl sonra boynundaki şişlik tekrar büyümüş, kullandığı ilaçlardan yarar görmemiş. Yapılan sistem muayenelerinde hafif bir ses kısıklığı ve solunum sisteminde dinlemekle, yer yer kaba raller duyulması dışında belirgin bir patoloji yoktu. Laboratuvar, EKG ve radyogram tetkiklerinde herhangi bir patoloji saptanmadı. Kulak Boğaz Burun konsültasyonunda; sol kord vokal hareketli, sağ kord vokalde hareketin sınırlı olduğu ve plika ventriküllerin kitle tarafından bası sonucu itildiği görüldü. Bu bulgular ile operasyona alınan ve subtotal tiroidektomi uygulanan hastada operasyon sırası ve sonrasında herhangi bir komplikasyon ile karşılaşmadı. Operasyon sonrası 5. günde şifa ile taburcu edilen hasta 9. gün yakınları tarafından solunum bozukluğu nedeni ile tekrar hastanemize getirildi. Solunumu ileri derecede deprese olan hasta acilen entübe edilerek Reanimasyon servisine yatırıldı ve Bennett MA I ventilatörüne bağlandı. Hastada şuur kapalı, ağrılı uyaranlara cevap az, pupiller izokorik ve miotik, etraf ileri derecede siyanotik, kirpik refleksi (+), K.B.: 70 mmHg, NS: 92/dk. ritmik, ateş: 35.5°C idi. Bu arada hastanın yakınlarından, postoperatif genel durumu çok iyi olan hastanın hem kontrol amacı ve hem de uykusuzluk şikayeti ile bir hekime müracaat ettiği ve kendisine uyku ilacı olarak Rohypnol tablet önerildiği, hastanın 1 tablet Rohypnol (2 mg) aldıktan 1 saat sonra giderek fenalaştığı, şuurunun kapandığı ve morardığı öğrenildi. Yapılan destek tedavisi ile, 24 saat sonra şuuru açılan, solunumu düzelen ve ventilatörden ayrılan hasta yaklaşık iki saat sonra ekstübe edildi. Yapılan Kulak Boğaz Burun muayene bulguları, preoperatif dönemdeki gibi olan hasta, 4 gün sonra taburcu edildi.

TARTIŞMA

Günümüzde, sedatif + hipnotik, ankisyolitik, kas gevşetici, antikonvülsan ve amnezik etkileri bilinen benzodiazepin türevlerinin preoperatif medikasyon amacı ile uygulanımı yaygındır². Flunitrazepam diğer benzodiazepin türevleri içinde sedatif ve uyku başlatıcı etkisi daha belirgin olanıdır³. Flunitrazepamın i.v. olarak uygulandığında belirgin derecede solunum depresyonuna neden olduğu bildirilmiştir¹. Kanto ve ark.⁴ flunitrazepamı belirgin sedatif ve ankisyolitik etkileri nedeni ile önermişler ve operasyondan önceki gece ve operasyon sabahı verildiğinde etkisinin ikinci dozdan sonra en az 8 saat daha sürdüğünü göstermişlerdir. Bu kadar uzun etki sürelili olmasının avantajları yanında denetimden uzak koşullarda bir dezavantaj olduğu da açıktır. Yazarlar tarafından premedikasyon için uygunluğunun bu derece vurgulanmasına karşın flunitrazepamın sadece uyku ilacı olarak ve hasta seçilmekleştiren kullanılması olgumuzdaki gibi fatal olarak da sonuçlanabilirdi. Bizim olgumuzda hastanın operasyon öncesi sol vokal kordundaki hareket azlığının solunum güçlüğüne neden olduğunu düşündürebilir, ancak ameliyat sonrası genel durum gayet iyi durumda iken 1 tablet (2 mg) oral Rohypnol'den sonra solunum depresyo-

nunun ortaya çıkması ve tedavi ile dramatik bir düzelmenin görülmesi olayın daha çok bir santral depresyona bağlı olduğunu düşündürmektedir.

Benzodiazepin türevlerinin belirgin kas gevşetici özelliklerinin² bu olguda dilin geriye kaçması ile üst solunum yolu obstrüksiyonuna neden olduğu varsayımından hareket edilerek oral flunitrazepamın yaşlı, genel durumu bozuk ve kontrolden uzak hastalarda dikkatle kullanılması gerektiğine inanıyoruz.

KAYNAKLAR

1. ÖZYURT, G., ŞAHİN, Ş., BERKİ, M.: Flunitrazepam İndüksiyonunda Solunum Volümü ve Kan Gazları Değişiklikleri, Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi, 2: 10, 1983.
2. DUNDEE, J.W., HASLETT, W.H.K.: The benzodiazepine. A review of their actions and uses relative to Anaesthetic practise. Brit. J. Anaesth., 42: 217, 1970.
3. RANDALL, L.O., SCHALLEK, W.: Pharmacological Activities of Certain Benzodiazepines Psychopharmacology, A Review of Progress 1957-1967 Public Health Service Publications, No. 1836, p. 153.
4. KANTO, J., KANGAS, L., MANSIKKA, M.: Flunitrazepam Versus Placebo Premedication for Minor Surgery. Acta. Anaesth. Scand., 23: 561, 1979.

Yard. Doç. Dr. Şükran ŞAHİN
Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
Anesteziyoloji ve Reanimasyon
Anabilim Dalı
BURSA